

2014-08-21

Jordbruksverket

att: Marie Törnquist

Synpunkter på Jordbruksverkets rapport: Beteskravets effekter på lönsamheten i mjölkföretagen 2014:16

Föreningen Vi Konsumenter (VK) har beretts möjlighet att avge synpunkter på ovanstående rapport. VK respekterar att Jordbruksverket på eget initiativ sökt kvantifiera eventuella kostnader med svensk lagstiftning. Det är inte fel att i den fortsatta diskussionen ha ett faktaunderlag när vi diskuterar svenska särregler. Värdet ligger också i att få förståelse för att mervärden kan innebära högre produktionskostnader. Tidigare konsumentstudier (Svensk Mjolk) har tydligt visat att svenska konsumenter värdesätter att svenska mjölkkor går på bete sommartid. Och enligt dessa konsumentstudier räcker det inte enligt respondenterna med enbart en rastfälla. Betande kor kommuniceras ofta av svenska mejeriföretag. Betessläpp är också av konsumenterna uppskattade aktiviteter. Med hänvisning till det unika svenska beteskravet blir ursprungsmärkning av mjölkprodukter från konsumentsynpunkt därmed en avgörande fråga för att kunna göra informerade val.

Eftersom många läsare begränsar sig till att läsa sammanfattningen, är det viktigt att denna täcker in viktiga synpunkter, men också pekar på svagheter i faktaunderlaget och begränsningar. Beroende på vilket syfte man vill uppnå med rapportens slutsatser, så är detta viktigt. Även om rapporten avses vara ett neutralt faktaunderlag, så kan fokuseringen på lönsamhet och problem med beteskravet vid investeringar och ökad svensk mjölkproduktion, uppfattas som ett ställningstagande från Jordbruksverkets sida. Eftersom rapporten också är en omvärldsanalys är det angeläget att man utvidgar beskrivningen också till aktiviteter som driver på mot att införa beteskrav inom EU. Rapporten skulle också vinna på att föra resonemang kring hur EU:s landsbygdsprogram skulle kunna användas för att kompensera kostnaden för betesdrift.

De tre punkterna

- Bete ger en bättre djurvälstånd, genom att korna ges ökade möjligheter till naturligt beteende. Enligt EFSA m fl källor så gynnas också djurhälsan. Det går dock inte med nuvarande forskningsunderlag kvantifiera de positiva effekterna på djurhälsan beroende av betesperiodens längd.
- För de studerade typgårdarna innebär beteskravet en försämrad lönsamhet jämfört med att ha korna på stall året om
- Utökad betesdrift utöver lagens minimikrav ger ytterligare försämrad lönsamhet genom minskad mjölkavkastning främst p g a begränsat foderintag. De positiva hälsoeffekterna av längre betesperiod har inte kunnat kvantifieras.

Sammanfattning

Jordbruksverkets presentation den 14 augusti har klargjorde vad som inte omfattas av rapporten. Detta bör tydligt framgå i sammanfattningen. Nu omfattas inte skattningar av mervärdet i konsumentled, hälsoaspekter till följd av minskad antibiotikaförbrukning och diskussion kopplat till svenska miljömål. VK anser ändå att det i sammanfattningen bör framgå att bättre djurhälsa är viktigt från folkhälsosynpunkt. Även om detta inte går att kvantifiera så har det betydelse beroende på minskat behov av antibiotikabehandlingar. Svensk mjölkproduktion har stor betydelse för svenskt lantbruk. Den vikande svenska mjölkproduktionen är en nackdel för svenska konsumenter som tydligt föredrar närproducerade livsmedel. Men förutom närhet, är svenska mervärden också viktiga i valet av mjölkprodukter. Svensk Mjölks enkät till mjölkbönderna visar att en överväldigande majoritet vill ha sina kor på bete, vilket är positivt. Att tillsynsmyndigheterna framför svårigheter med att kontrollera efterlevanden av betesreglerna inger oro för trovärdigheten.

I sammanfattningen bör också framgå varför avkastningen minskar med ett produktionsbete d v s beroende på otillräckligt foderintag. VK ifrågasätter påståendet att rastbete inte har några positiva effekter på hälsan, när man tidigare hävdade att det snarare är svårt att kvantifiera. Det bör också framgå att varför man räknat på ett produktionsbete, är att detta är intressant som ett alternativ till att ersätta genom landsbygdsprogrammet.

Övrigt

Från djurskyddsorganisationerna World Animal Protection och Compassion in World Farming har drivits en kampanj för att införa djurskyddsregler för kor. Speciellt har fokuserats värdet av utedrift för kor för kornas välfärd. Namninsamlingen samlade 390 000 namnunderskrifter från hela EU, som överlämnades till EU-kommissionen.

Typgårdarna har valts att förläggas till ett område med krav på 3 månaders bete. Redan i dagsläget är det intressant att spekulera i skillnader i djurvälfärd och hälsa med olika längd på betesperioden.

Med vänlig hälsning

Gunnela Ståhle

Ordförande Vi Konsumenter